

Skriftlig høringsinnspill fra WWF Verdens Naturfond

Høring: Representantforslag om å styrke nasjonal og alliert forsyningssikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel
Innspillsdato: 15.04.2026

Høringsinnspill fra WWF Verdens naturfond

WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å gi innspill til

representantforslaget om å styrke nasjonal og alliert forsyningssikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel.

Overordnet anbefaler WWF Stortinget å ikke vedta forslaget som er fremmet av representantene. Forslaget vil undergrave føre-var-prinsippet, innebære høy risiko for sårbar natur og viktige fiskeriressurser, og svekke Norges omdømme som en ansvarlig og kunnskapsbasert havnasjon.

Nedenfor er en kort oppsummering. For mer detaljer viser vi til WWFs høringsvar til første konsesjonsrunde¹.

Kunnskapsgrunnlaget er utilstrekkelig

Gruvedrift på havbunnen har potensiale til å bli Norges største naturinngrep.

Dyphavet er vår siste urørte villmark, og vi mangler grunnleggende kunnskap om miljøforhold, artsmangfold og økologiske sammenhengen. Det er positivt at

representantene understreker at «*en stegvis utvikling, basert på kunnskap og strenge miljøkrav, er avgjørende for legitimitet og langsiktig bærekraft for*

næringen». Faktum er at kunnskapen representantene etterspør ikke er tilgjengelig i dag.

Havforskningsinstituttet uttalte i forbindelse med den norske åpningsprosessen at det *“for mer enn 99% av alle tenkelige områder for utredningsområdet, ikke vil finnes kunnskap å sammenstille”*².

Miljødirektoratet, som i sitt høringssvar til konsekvensutredningen skrev at det ikke finnes *“faglig og rettslig grunnlag”* for åpning, har også påpekt hvordan åpningsprosessen for gruvedrift på havbunnen skiller seg sterkt fra andre næringer³:

“Å åpne hele eller store deler av det foreslåtte utredningsområdet for utforskning og for utvinning, er ikke i tråd med en skrittvis, føre-var tilnærming. Dette bryter med det som har vært praksis for petroleumsvirksomheten der nye arealer er åpnet i flere omganger etter større kartleggings- og utredningsprosesser i statlig regi. Tilnærmingen står også i sterk kontrast til prosessen for utvelgelse av areal for havvindutbygging.”

Kommersiell leting vil inkludere omfattende boring. Slik letevirksomhet ble ikke utredet i åpningsprosessen, og kan gjøre irreversibel skade på sårbar natur.

Det er behov for mer uavhengig kartlegging før selskaper tildeles tillatelser i en eventuell første konsesjonsrunde. Slik kartlegging er og har vært mulig og gjennomført i mange år under resolusjon om vitenskapelige undersøkelser⁴. Det er fortsatt store kunnskapshull, og behov for mer kartlegging.

Med dagens kunnskapsnivå er det ikke mulig å fastsette eller håndheve effektive miljøkrav slik representantene etterspør og som de videre påpeker er avgjørende.

Radioaktivitet

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet har påpekt at havbunnsmineraler inneholder radioaktive stoffer⁵. De understreker at det ikke finnes noen kartlegging av radioaktivitet knyttet til havbunnsmineraler i dag. I den sammenheng må vi både vurdere risiko for radioaktiv forurensing til havs, men også på land. Når mineralene fraktes til land og skal prosesseres, oppstår et nytt dilemma. I smelteovnene anrikes de radioaktive stoffene opp til ti ganger⁶. Restmassene vil derfor måtte deponeres som radioaktivt avfall. Hvor disse deponiene skal være, hvem som skal ta regningen og om dette er noe vi som samfunn i det hele tatt er interessert i, er enda ikke diskutert. Konsekvensutredningen som lå til grunn for den norske åpningen nevner ikke radioaktivitet med ett ord.

Fiskeri

Vi vet ikke hvilke konsekvenser mineralaktivitet på havbunnen vil få for norsk matsikkerhet og en av våre største næringer. Fiskerierorganisasjonene har vært tydelige sin kritikk av den norske åpningsprosessen⁷.

Mineralaktivitet kan føre til frigivelse av toksiske stoffer som både kan påvirke organismer direkte, og føre til opphopning av farlige stoffer (bioakkumulering) oppover i næringskjeden.

Konsekvensutredningen slår fast at risikoen for at dette skal påvirke mattryggheten er lav, ettersom det er lite fiskeriaktivitet i området. Dette er en grunnleggende misforståelse av hvordan næringsnettene i havet fungerer.

Store deler av utredningsområdet spiller en særdeles viktig rolle som overvintringsområder for den store bestanden av hoppekrepsen raudåte⁸. Denne arten er en hovedkomponent i dietten til viktige fiskebestander som sild, kolmule og

makrell. Dersom plankton eksponeres for tungmetaller og andre toksiske forbindelser, kan dette akkumuleres videre oppover i næringskjeden og ende i kommersielle fiskearter. Fisken vandrer, og kan beite eller reprodusere i helt andre områder enn der den fiskes. Videre kan partikler fra sedimentskyene også påvirke fiskeegg, larver og yngel for fiskearter. Dette kan føre til sterk påvirkning av voksenpopulasjonen.

Det er også viktig å se på mesopelagiske arter (fisk som lever mellom 200 og 1000 meters dyp), en potensiell ny kilde til protein og nye arter som kan være attraktive for fiskeriene. Forurensing, både i form av partikler, støy, lys, med mer, kan ha betydelige konsekvenser for artene i mesopelagien. I tillegg må man se på ikke-kommersielle arter, da mange av disse er mat for de kommersielle artene.

Derfor kan en påvirkning på disse også negativt påvirke de kommersielle artene, og dermed risikere mattrygghet.

EU vil ikke ha gruvedrift på havbunnen, og den globale motstanden er stor

Det finnes i dag ingen kommersiell gruvedrift i dyphavet noe sted i verden.

Økonomiske analyser trekker frem svært høye investeringskostnader, uprøvd teknologi, betydelig markedsusikkerhet og risiko for kostnadsoverskridelser.

Sentrale EU-institusjoner har uttrykt betydelig skepsis til havbunnsmineraler, og så langt har 19 europeiske land, inkludert Sverige, Kongeriket Danmark, Storbritannia, Tyskland, Frankrike, Spania og Portugal, støttet et midlertidig forbud mot gruvedrift i internasjonalt farvann. Nordisk råd støtter også et moratorium (midlertidig forbud) i

internasjonalt farvann. Globalt er det 40 land, listen vokser stadig, og samtlige har gjort vedtak siden 2022⁹.

EU-kommisjonen og EUs ministerråd har advart mot å åpne for gruvedrift på havbunnen, og Den Europeiske Investeringsbanken har ekskludert havbunnsmineraler fra alle sine investeringer på grunn av den negative påvirkningen på klima og miljø¹⁰. Europaparlamentet har kritisert den norske åpningsprosessen, og vedtok en egen resolusjon som kritiserte den norske åpningsbeslutningen¹¹. En rapport fra EASAC (European Academies' Science Advisory Council) som samler de nasjonale vitenskapsakademiene i EU- medlemslandene i tillegg til Norge, Sveits og Storbritannia for å gi uavhengige forskningsbaserte råd til europeiske beslutningstakere, er krystallklar på at man bør satse på resirkulering og landbaserte mineralressurser, og oppfordrer medlemslandene til å støtte et globalt moratorium mot gruvedrift på havbunnen¹². I tillegg har over 70 store selskaper og finansinstitusjoner støttet et moratorium på havbunnsmineraler, og ekskluderer disse mineralene i sine verdikjeder¹³. Dette er selskaper som BMW, Apple, Google, Volvo og Samsung.

Videre er det nyttig å merke seg at forslagsstillerne bak representantforslaget trekker frem sjeldne jordarter som en sentral begrunnelse for en norsk satsning på havbunnsmineraler. På Fensfeltet i Telemark finnes det anslagsvis 5-7 ganger mer sjeldne jordarter enn i hele utredningsområdet for havbunnsmineraler. Utredningsområdet er 6000 ganger større enn Fensfeltet. Det finnes ikke "betydelige mengder" sjeldne jordarter på norsk sokkel slik forslagsstiller hevder.

I 2025 viste en global vitenskapelig konsultasjon, ledet av anerkjente forskere fra hele verden, at vi ikke har tilstrekkelig kunnskap til å åpne for gruvedrift på havbunnen, og anbefalte at man innførte et globalt moratorium¹⁴.

Konklusjon

Kunnskapshullene knyttet til både hvilke miljøverdier som finnes i dyphavet og konsekvensene av eventuell mineralaktivitet, er enorme. Løsningen for å tette disse er ikke å dele ut utvinningstillatelser gjennom første konsesjonsrunde, men benytte mulighetene som allerede finnes gjennom resolusjon for vitenskapelige undersøkelser til å kartlegge dyphavsområdene.

Europa etterspør ikke havbunnsmineraler, tvert imot har åpningsprosessen skadet Norges rykte som en bærekraftig havnasjon. Det er heldigvis ikke for sent å ta ansvar. Norge bør i stedet rette innsatsen mot økt resirkulering, bedre ressursutnyttelse og styrket sirkulærøkonomi, i tråd med europeiske prioriteringer og føre-var-prinsippet.

I stedet vil WWF anbefale at Stortinget vedtar følgende:

Stortinget ber regjeringen fremme et nasjonalt og internasjonalt moratorium mot mineralvirksomhet på havbunnen, inntil man har tilstrekkelig kunnskap og sikret at aktiviteten til havs kan skje uten skade på naturen, naturmangfold eller økosystemfunksjoner som karbonlagringsevnen.

Vennlig hilsen,

Karoline Andaur

Generalsekretær

WWF Verdens naturfond

Kildeliste:

1. WWF Verdens naturfond. (2024). *Høringssvar til første konsesjonsrunde for havbunnsminerale.*

<https://media.wwf.no/assets/attachments/H%C3%B8ringssvar-1.konsesjonsrunde-for-havbunnsminerale.pdf>

2. Havforskningsinstituttet. (2022). *Uttalelse i åpningsprosessen for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel.*

<https://einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--971349077--2974--2022&jid=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FJournalpost--971349077--2022--2974--2--2022>

3. Miljødirektoratet. (2023). *Høringssvar til konsekvensutredning for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel*

<https://www.regjeringen.no/contentassets/613111b7e02c464ca95b3e5bb364cc14/miljodirektoratet.pdf>

4. Lovdata. (1969). *Forskrift 31. januar 1969 nr. 2.*

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1969-01-31-2>

5. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. (2024).

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a7cb434e08e749bcbeb80c5ee3a333ce/direktoratet-for-stralevern-og-atomsikkerhet.pdf>

6. Bergfald. (2023). *Kommentarer til konsekvensutredning for dyphavsmineraler.*

<https://www.bergfald.no/wp-content/uploads/2023/01/Kommentarer-til-utvalgte-problemstillinger-vedrorende-Konsekvensutredning-for-dyphavsmineraler-002.pdf>

7. Norges Fiskarlag. (2023) *Høringssvar til konsekvensutredning for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel.*

<https://www.regjeringen.no/contentassets/613111b7e02c464ca95b3e5bb364cc14/norges-fiskarlag.pdf>

8. Havforskningsinstituttet. (2021). *Grunnlagsstudie – havbunnsmineraler* [Rapport].

<https://www.sodir.no/globalassets/1-sodir/fakta/havbunnsmineraler/rapport-havforskningsinstituttet-grunnlagsstudie-havbunnsmineraler-2021.pdf>

9. Deep Sea Conservation Coalition. (2026) *Momentum for a moratorium.*

<https://deep-sea-conservation.org/solutions/no-deep-sea-mining/momentum-for-a-moratorium/>

10. Den europeiske investeringsbanken. (2022). *EIB Group excluded activities.*

https://www.eib.org/attachments/publications/eib_eligibility_excluded_activities_en.pdf

11. Altinget. (2024). *Ramsalt kritikk i Europaparlamentet – stemte for resolusjon som kritiserer Norges planer for havbunnsminerale*.

<https://www.altinget.no/artikkel/ramsalt-kritikk-i-europaparlamentet-stemte-for-resolusjon-som-kritiserer-norges-planer-for-havbunnsminerale>

12. EASAC (European Academies' Science Advisory Council). (2023). *Deep-sea mining*.

<https://easac.eu/news/details/deep-sea-mining-press-release>

13. Business Statement Supporting a Moratorium on Deep Sea Mining (2026)

<https://www.stopdeepseabedmining.org/endorsers/>

14. IPOS (International Programme on the State of the Ocean). (2025). *Global deep-sea consultation pilot project*.

<https://ipos.earth/global-deep-sea-consultation-pilot-project>